

Tekenen in de Tijd 73

13-19 december 2020

Begin van deze maand verscheen Laten we dromen, een lang interview met paus Franciscus. Erik Borgman stelt het boek voor en maakt duidelijk welke inspiratie het geeft. Met de heilige Lucia van Syracuse gedenken wij de draagkracht van het licht, ook als het zich verbergt.

Het is te hopen dat er ook een Nederlandse uitgave komt. Vooralsnog echter is het boeklange interview met paus Franciscus met de Engelse journalist en Vatican-watcher Austen Ivereigh op 1 december jl. alleen gepubliceerd in het Spaans en het Engels: *Laten we dromen: De weg naar een betere toekomst*. Ivereigh, die eerder twee omvangrijke studies over paus Franciscus publiceerde, heeft de vragen die hij stelde weggelaten en de lezer leest dus achter elkaar wat de paus te zeggen heeft. De resulterende tekst kan gezien worden als een laagdrempelige versie van de encycliek *Fratelli tutti*, die paus Franciscus op 4 oktober publiceerde.

Het boekje – 150 bladzijden van een bescheiden formaat – kent drie delen: wat valt er te zien in onze wereld?; hoe zouden we daarover kunnen oordelen?; wat zouden we eraan kunnen doen? Net als in *Fratelli tutti* is de kernboodschap dat we vooral niet onverschillig moeten zijn of worden. Wat er in en met onze wereld gebeurt, dat behoort ons als gelovige mensen te raken, want Jezus heeft duidelijk gemaakt hoezeer het God raakt. Het is onze verantwoordelijkheid ons in te spannen om een stap in de goede richting te zetten. Het maakt daarbij voor de paus weinig uit of je een klein of een groot gebaar maakt, als onze betrokkenheid maar tot uitdrukking komt. Want in deze betrokkenheid zijn we beeld van God en gunnen wij anderen het leven.

Als smaakmaker een fragment uit de inleiding, in een vertaling van mijzelf. Over wat we nodig hebben en wat we daaraan kunnen bijdragen:

Wij hebben een beweging nodig van mensen die weten dat wij elkaar nodig hebben, die zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de wereld. We moeten uitdragen dat vriendelijkheid, geloof en het zich inzetten voor het algemeen belang eerbiedwaardige doelen zijn in het leven en vragen om moed en vastbeslotenheid, terwijl gladde oppervlakkigheid en het belachelijk maken van ethiek niets goeds hebben opgeleverd. De moderne tijd, die de gelijkheid en de vrijheid heeft bevorderd, moet zich nu met gedrevenheid en vasthoudendheid concentreren op de zuster- en broederschap om de komende uitdagingen het hoofd te bieden. Zuster- en broederschap zullen ervoor zorgen dat vrijheid en gelijkheid de hun toekomstige plaats innemen in de symfonie.

Miljoenen mensen hebben aan zichzelf en aan elkaar de vraag gesteld waar ze God kunnen vinden in deze [corona]crisis. Wat bij mij opkomt, is het beeld van de overstroming. Ik denk dan aan grote rivieren die langzaam stijgen, zo geleidelijk dat je het nauwelijks in de gaten hebt, maar dan komt het moment dat ze buiten hun oevers treden en alles overstromen. In onze samenleving breekt Gods barmhartigheid door op dergelijke momenten van overstroming, als de traditionele begrenzingen doorbroken worden die zo lang zoveel mensen hebben afgehouden van dat wat ze toekomt, en onze rol- en denkpatronen door elkaar geschud worden. Deze overstroming is te vinden in het lijden dat deze crisis aan het licht heeft gebracht en in de creatieve manieren waarop veel mensen erop hebben gereageerd.

Ik zie een overstroming van barmhartigheid die in ons midden uitvloeit. Harten zijn op de proef gesteld. De crisis heeft bij sommigen nieuwe moed en nieuwe compassie gewekt. Sommigen zijn gezeefd en hebben gereageerd met het verlangen de manier te veranderen waarop wij ons onze wereld voorstellen. Anderen hebben concrete hulp geboden aan mensen op een manier die hun lijden echt heeft verzacht. Dit vervult mij met de hoop dat we beter uit deze crisis kunnen komen. Maar daarvoor is het nodig dat wij scherp waarnemen, goed kiezen en juist handelen. Laten we het woord van God voor de profeet Jesaja ook tot ons laten spreken: 'Laten we kijken wie in zijn recht staat' (Jesaja 1,18). Laten we het erover hebben. Laten we samen dromen

Nadenken en mediteren dus, teneinde de geesten te onderscheiden.

Was het geen zondag geweest, dan was deze 13de december de gedenkdag van Sint Lucia. De heilige Lucia van Syracuse is een martelares uit het einde van de derde eeuw en haar feest is met name in de Lutherse Kerk in Scandinavië van grote betekenis. Het meisje dat met een kroon van kaarsen op het hoofd Lucia speelt, symboliseert de zon die in de winter lijkt te verdwijnen, maar weer terugkeert. Daarmee verbeeldt zij tevens de onoverwinnelijkheid van Gods licht en is het Luciafeest een soort verdichting van de advent.

Dat Lucia ook de patrones is van de blinden is in de tijd van de coronapandemie die ons steeds meer het zicht lijkt te benemen op een betere toekomst, heel toepasselijk. Dat Gods licht ons in deze donkere tijden mag bewaren en ons opnieuw perspectief mag geven.

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de Programmaraad van het Huis van Dominicus

citaat uit: *Let Us Dream Together: The Path to a Better Future*, Pope Francis in conversation with Austen Ivereigh, London etc.: Simon & Schuster 2020, 6-7.